

Vides buides però plenes d'esperança

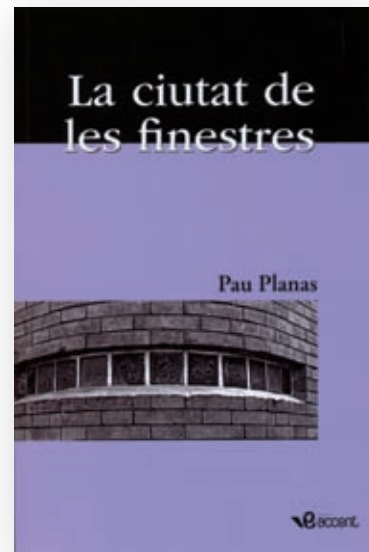
JOSEP PASTELLS I MASCORT

La segona novel·la de Pau Planas (Girona, 1974) demostra ja des de les primeres línies que la prosa no és l'antítesi de la poesia, sinó del vers. El ritme i la potència visual del llenguatge, la sonoritat que produeixen les paraules en xocar l'una contra l'altra, anuncien des del principi que el narrador també és poeta, qui sap si més poeta que narrador. D'altra banda, qui hagi llegit la primera novel·la de Planas, *La nau*, guanyadora del premi Just Manuel Casero 2007, també advertirà d'immediat que *La ciutat de les finestres* explora una temàtica similar i mostra un món Ballard, un paisatge característic d'una utopia negativa on la realitat no es correspon en absolut amb els presumptes avantatges del desenvolupament tecnològic.

El protagonista de la novel·la, en Pol, arriba a Ciutat del Sud amb l'esperança de trobar una vida millor, però ben aviat s'adona que la seva existència en aquest indret desolat és quasi tan buida com les imatges que emeten tothora els televisors: no tenen vida pròpia, i s'acaben apagant si no hi ha una força viva que les projecti, que les alimenti, que els doni un sentit. I és que «les vides prò-

pies, debilitades, acostumades a viure d'imatges, sense capacitat de recórrer a cap altra font d'energia, també s'apaguen, a la llarga, a poc a poc, sense ni tan sols adonar-se'n». I si les finestres del títol són una metàfora de les pantalles que poblen la ciutat i de la vacuïtat d'una existència condemnada al tedi i la repetició, els continguts emesos en aquestes pantalles (amb programes on els concursants són insultats, ridiculitzats, apedregats, enrampats o estomacats, per posar només uns quants exemples) són una crítica ferotge a la decadència d'una televisió cada cop més plena de porqueria.

El món enigmàtic i visionari descrit per Planas, ple de feines tan insuportables com vigilar que els fulls que escup una impressora no quedin encallats o fer de cobrador disfressat de granota, tortuga, ànec o lleó, no és tan diferent ni tan llunyà del nostre, com tampoc no ho són les paraules d'un dels personatges, el doctor Quel: «Els déus no ens acompanyen. No ens parlen, no ens aconsellen, no ens ajuden en res. Ningú no interpreta el que pensem, no ens arriben senyals d'aprovació o de comprensió, i els sentiments, els

PAU PLANAS

La ciutat de les finestres

Papers amb Accent.
Girona, 2010.
200 pàgines.

pensaments, separats de tota la resta, comencen i acaben en ells mateixos». Plena de tensió lingüística i conceptual, exemple reeixit d'esforç d'estil i ambició de pensament, la novel·la ve a ser una reflexió sobre la naturalesa del destí, però també es pot llegir com un tractat sobre la relativitat del saber o com un interrogant sobre les raons que ens ajuden a afrontar el dia a dia sense perdre l'esperança.

L'extraordinària història d'en Fum, el gat que un dia va volar, de Maria Mercè Roca, és una història plena de tendresa, d'estimació cap als animals i de superació de les pors, però sobretot és una història que ens ensenya que, a vegades, hem de prendre la decisió correcta per molt que ens costi i per molt dolorosa que ens resulti. La història del gat, tot i que és un personatge amb prou consistència per ell mateix, és només l'excusa per arribar a aquesta conclusió.

El llibre, escrit amb un estil directe i senzill, està bellament il·lustrat per Anna Viñas amb uns dibuixos de línies

fines, sense recarregaments innecessaris, gairebé poètics, que són el complement perfecte per a aquesta història.

No obstant això, tot i que l'argument és imaginatiu i adequat als infants, no crec que sigui ben bé un llibre per a nens, perquè possiblement no acabaran d'entendre'n les múltiples referències locals ni literàries, ni acabaran de copsar la bellesa formal i de fons que amaga la història. Els pares –o qualsevol adult– gaudiran molt més amb aquest llibre, tot i que una lectura compartida amb els fills pot ser, sens dubte, una experiència molt enriquidora.

